

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2011/2236
Karar No : 2014/2720

REKABET KURUMU
Tarih : 13.10.2014
Sayı : 5799

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı) : Shell Turcas Petrol A.Ş.
Vekili : Av. Aydan Erdem
Gülbahar Mah. Salih Tozan Sok. Karamancılar İş Merkezi,
No:18 B Blok, Esentepe - Şişli/İSTANBUL
Karşı Taraf (Davalı) : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok, Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Dr. Nagehan Özseyhan - Aynı adreste

İstem Özet : Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 21/06/2011 günlü, E:2009/7256, K:2011/2991 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması, davacı tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek, temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Betül Özyiğit
Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca davacının duruşma istemi kabul edilmeyerek dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; davacı şirketin rekabeti engelleyici uygulamalarının önlenmesi yolunda bayisi tarafından yapılan şikâyetle ilgili olarak Rekabet Kurulu tarafından verilen 05/08/2009 günlü, 09-34/802-203 sayılı karar ile Rekabet Kurumu tarafından 20/07/2009 tarihinde internet sitesinde yayımlanarak kamuoyuna duyurulan, Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 34., 36., 37. ve 38. maddeleri ile 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile değişik, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 21/06/2011 günlü, E:2009/7256, K:2011/2991 sayılı kararıyla; davalı idarenin usule yönelik itirazları yerinde görülmemekle işin esasına geçildiği; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. 5. maddeleri ile anılan Yasa hükümleri uyarınca çıkartılan ve grup muafiyetinin esas ve usullerine ilişkin düzenlemelere yer veren 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ve bu Tebliğin açıklanmasına yönelik olarak çıkarılan dava konusu Kılavuz'un ilgili hükümlerinden bahsedildikten sonra, belirtilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması ya da beş yılı aşması halinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, başka bir anlatımla sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı hale geleceği; öte yandan, Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasındaki "muafiyet belirli bir

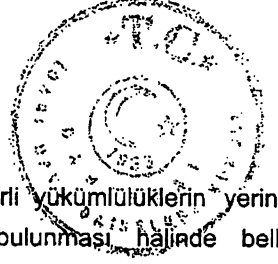
T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/2236

Karar No : 2014/2720

süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği" hükmünden hareketle de belli koşulların bulunması halinde belli yükümlülükler getirilerek beş yıllık süreyi aşan dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabileceği anlaşıldığından, davacı şirket tarafından iptali istenilen Tebliğin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ve bu Tebliğin uygulanması ile birlikte Kanun'un 5. maddesinin yorumlanmasından doğabilecek belirsizlikleri en aza indirmek amacıyla çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un dava konusu edilen 34., 35., 36., 37. ve 38. maddelerinde üst hukuk normlarına aykırı bir yönün görülmediği; öte yandan, 18/09/2003 günlü, 25233 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin 2003/3 sayılı Tebliğ'le, Tebliğ'e "Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde yukarıdaki 1 inci madde ile getirilen değişikliğe uygunluğunun sağlanması gerekir. Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz." yönünde geçici maddenin eklendiği; bu şekilde, 2003/3 sayılı Tebliğ ile bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği 18/09/2003 tarihi itibarıyla, bu tarihten önce dağıtıcılar ile bayiler arasında kurulan sözleşmelere yönelik olarak, bu sözleşmelerin süresinin Tebliğ'e uygun hale getirilmesi amacıyla iki yıllık geçiş sürecinin getirildiği; buna göre, geçiş sürecinin sona erdiği 18/09/2005 tarihinden önce yapılan ve rekabet etme yasağı süresi beş yılı aşan sözleşmelerden 18/09/2005 tarihi itibarıyla uygulama süresinin beş yıldan az olanlarda herhangi bir değişiklik yapmaya gerek olmadığı, bunların süresinin sonuna kadar geçerli olduğu, 18/09/2005 tarihi itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan sözleşmelerin, 18/09/2010 tarihine kadar geçerli olup sözleşme tadillerinin buna göre yapılması gerektiği, 18/09/2005 tarihi itibarıyla rekabet yasağının süresi beş yılı geçenlerin ise, imzadan itibaren en yüksek yasal haddé indirildiği ve beş yıllık azami süre dolana kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'in öngördüğü koşulları sağladığı sonuçlarına varıldığı; diğer yandan, akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsurun, uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/intifa haklarının olduğu, özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tespitin sözleşmenin süresine bağlı olmasının, işletme ve kira sözleşmesinin arasındaki bağlantının ortaya konulmasını gerektirdiği; uygulamada, akaryakıt sektöründe sağlayıcı/dağıtıcı ile bayi arasında akaryakıt satış ve servis istasyonlarına ilişkin işletme sözleşmesi yapıldığı, dağıtıcının öncelikle mülkiyeti bayilere ait olan yerleri uzun süreler için (15-20 yıl) kiraladığı ve tapuya şerh verdirerek bu hakkını güçlendirdiği, daha sonra kiraladığı yerlerin maliklerine bu yerlerde satış/servis istasyonu işletme hakkını tanıdığı, dolayısıyla, dağıtıcı ile bayiler arasındaki hukukî ilişkinin temelini, işletme sözleşmesi ve kira sözleşmesi olmak üzere iki ayrı sözleşmenin oluşturduğu; başka bir anlatımla, dağıtıcının öncelikle araziye sahibi olan bayiden uzun süreliğine kiraladığı, daha sonra aynı bayiye istasyonun işletmesini verdiği, işletme sözleşmesinin ve kira sözleşmesinin bazı maddelerinin bu iki sözleşme arasındaki ilişkiyi ortaya koyduğu, böylece, şerh edilmiş kira sözleşmeleri ile bayinin işletme sözleşmelerini feshetmesinin önlenildiği ve dağıtıcı tarafından yapılmış olan yatırımların bir tür teminat altına alındığı, bayi işletme sözleşmesini feshetse bile, dağıtıcının şerh edilmiş kira sözleşmeleri sayesinde kira sözleşmesi süresince kiracının sahip olduğu hakları elinde bulundurabildiği ve başkasına verebildiği; belirtilen nedenlerden hareketle, sektördeki bir bayinin dağıtıcısını şikâyeti sonucunda alınan Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılan dava sonucu Dairelerinin 13/05/2008 günlü, E:2006/1604, K:2008/4196 sayılı kararında; işletme sözleşmesinin birer yıl süreli yapıldığı ve bu sözleşmenin dağıtıcı

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2011/2236
Karar No : 2014/2720

tarafından tek taraflı olarak feshedildiği anlaşılma birlikte, kira sözleşmesinin işletme sözleşmesine olan etkisi nedeniyle işletme sözleşmesi de kira sözleşmesiyle birlikte 2017 yılı itibarıyla sona ereceğinden, taraflar arasında imzalanan işletme sözleşmesinin süresinin belirsiz hale geldiği yolunda ciddi bulguya ulaşıldığı; bu durumda, Tebliğ hükümleri uyarınca, belirsiz bir süre için veya beş yıldan daha uzun bir süre için anlaşma yapılarak bayiye rekabet etmeme yükümlülüğünün getirilmesi, anlaşmayı Tebliğ dışına çıkarabileceğinden, şikâyete konu olan işletme sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine uygunluk denetiminin yapılması gerektiği gerekçesiyle, Rekabet Kurulu kararının iptaline karar verildiği ve bu kararın temyiz edilmeyle kesinleştiği; görüldüğü üzere, bayi ile dağıtıcı arasında kurulan ilişkide getirilen rekabet yasağının süresinin, sektörde rekabetin sağlanması açısından büyük önem taşıdığı; bu nedenle, Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile rekabet yasağı içeren dikey anlaşmaların süresinin, belirsiz süreli veya beş yılı aşması halinde bu tür sözleşmelere grup muafiyetinin uygulanmayacağına kurala bağlanmış bulunduğu; yargı kararında da gerekçe haline gelen bu durumu dikkate alan Rekabet Kurulu tarafından verilen dava konusu kararın da, davacı şirket tarafından imzalanan bayilik sözleşmesiyle, bu sözleşmeye süre yönünden etkisi bulunan intifa sözleşmesinin birlikte değerlendirilmesi sonucu, bayi ile dağıtıcı arasında kurulacak ilişkinin sektörü rekabete kapama etkisinin ortadan kaldırılması ve her beş yılda bir bayinin başka bir dağıtıcıyla çalışabilmesi amacıyla, bu alanda rekabetin tesisine yönelik olarak alındığı anlaşıldığından, dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı; davacı şirket tarafından, Kurum tarafından bayilik sözleşmelerinin, intifa ve kira sözleşmeleriyle birlikte geçmişe etkili şekilde uygulanmasının, kurulmuş olan kira ve intifa hakkının yok sayılmasına neden olacağı, bu şekilde idari işlemlerin geriye yürümezliği ilkesinin ihlâl edildiği ileri sürülmekte ise de, davacı şirketin korunabilecek hakkından söz edebilmek için, bu hakkın yeni düzenlemeden önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerektiği; başka bir anlatımla, bu konuda teşebbüslere yönelik olarak öncesinde hak sağlayıcı bireysel bir işlemin tesisi gerektiği; bu durumda, ancak, Kurul tarafından bayiler ile dağıtıcıların bayilik sözleşmelerinin sürelerini, bu sözleşmeye süre yönünden etki eden intifa hakkı, kira ve kredi sözleşmeleri gibi sözleşmelerle birlikte inceleyip, bu ilişkiye Kanun'un 5. maddesi uyarınca muafiyet tanınması halinde geriye yürümezlik ilkesinin ihlâl edileceğinden bahsedilebileceğinden, davacı şirketin aksi yöndeki iddialarının yerinde görülmediği; davacı şirket tarafından, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanun'u uyarınca, 49 yıla kadar bayilik ilişkisinin kurulabileceği de ileri sürülmekte ise de, 5015 sayılı Kanun'un 8. maddesinde bayi ile dağıtıcı arasındaki ilişkinin münhasırlığı içerdiği kabul edilmekle birlikte, bayilik sözleşmesinin süresine yönelik olarak bu Kanun'da bir hüküm bulunmadığı, buna karşın, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 14. maddesinde, belirtilen 49 yıllık sürenin lisansların belirtilen süreye kadar verilebilmesine ilişkin bulunduğu, dağıtıcı ile bayi arasındaki sözleşmeyle bir ilgisinin bulunmadığı anlaşıldığından, davacı şirketin bu iddiasının da dava konusu işlemleri sakatlar nitelikte bulunmadığı; öte yandan, özel hukuk hükümlerine göre kurulan intifa sözleşmesine, doğrudan bu hakların ortadan kaldırılması ya da terkinin ve yine bu haktan kaynaklanan tarafların edimlerine ilişkin olarak Rekabet Kurulu tarafından bir karar alınmadığı görüldüğünden, alınan söz konusu kararla da bu sözleşmelerin bayilik sözleşmesine etkisi incelendiğinden ve bu kararın belirtilen etkinin rekabet hukuku kapsamında kalınarak irdelendiği anlaşıldığından, davacı şirketin bu iddiası ve diğer iddialarının yerinde görülmediği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı, bu kararı temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/2236

Karar No : 2014/2720

Temyiz edilen kararlar ilgili dosyanın incelenmesinden; Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, temyiz isteminin reddine, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 21/06/2011 günlü, E:2009/7256, K:2011/2991 sayılı kararının ONANMASINA, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 18/06/2014 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sinan
YÖRÜKOĞLU

Üye
Halide Ayfer
ÖZDEMİR

Üye
Nüket
YOKLAMACIOĞLU

Üye
İbrahim
BERBEROĞLU

Üye
Namık Kemal
ERGANİ

Üye
Nalan
TERZİ

Üye
Kadir
ÖZKAYA

Üye
Şaban
IŞIK

Üye
Ali İhsan
ŞAHİN

Üye
İbrahim
ALİUSTA

Üye
Mustafa
GÖKÇEK

Üye
Hasan
GÜZELER

Üye
Mehmet
ÇELİK

Üye
Abdülkadir
ATALIK

Üye
Yalçın
EKMEKÇİ

